

AVİM
AVRASYA İNCELEMELERİ MERKEZİ
CENTER FOR EURASIAN STUDIES

TACİKİSTAN VE HİZB-UT TAHRİR FAALİYETLERİ-

Gökçen EKİCİ

-

Blog No: 6
06.02.2011

Orta Asya Cumhuriyetlerine ilişkin yapılan değerlendirmelerin büyük çoğunluğunda el Kaide ve radikal İslami terörizm vurgusu, Afganistan operasyonunun sıcak dönemlerine denk gelir. Oysa çok kısa bir bağımsızlık tarihine sahip Orta Asya Cumhuriyetlerinin □□□□□□□ dini terörizmle A mücadelesi neredeyse bağımsızlık tarihlerinin başlarına kadar uzanmaktadır. Sovyetler Birliğinde dini, geleneksel bir yapı içerisinde devam ettirmek zorunda kalan bölge halkaları, Sovyet şemsiyesinin çökmesi ile bu gevşek yapıya sokulan radikal unsurlarla mücadele etmenin yollarını aramak zorunda kalmışlardır. Çoğunlukla Sovyetler Birliğinin dağılması sonrasında oluşturulan tek adam yönetimlerine bir tehdit olarak algılanan ve sert tedbirlerle çözülmeye çalışan □□□□□□□ dini akımlar A sorunu, 11 Eylül terör saldırıları sonrasında uluslararası destek için bir □□□□□A olarak kullanılmaya başlanmıştır. Orta Asya yönetimleri, toprakları dâhilinde oluşabilecek radikal bir akımın bir gün □□□□□□□□□□A da zarar verebileceğinin ispatı olarak gördükleri 11 Eylül saldırılarının ardından, radikal dini örgütlere karşı tutumlarını sertleştirerek, rejimleri lehine bir hava estirmeyi kısmen de olsa başarıya ulaştırmışlardır. Bu değerlendirmelerde her ne kadar Orta Asya bölgesinde yaratılmaya çalışılan radikalizm bir imaj çalışması olarak görülse de aslında var olan korkunun yersiz olmadığı ifade edilebilir. Zira başta Hizb-ut Tahrir olmak üzere bölgede radikal örgütlerin hızla ve sessizce taban bulduğu görülmektedir. Bugün Orta Asya bölgesinde Sovyetler Birliği döneminde ve hatta bağımsızlığın ilk yıllarında yaşanan □□□□□□□□□□ İslam A ile taban tabana zıt, son derece radikal söylemlere sahip örgütler hareketlilik halindedir. Söz konusu örgütler özellikle Orta Asyanın etnik olarak heterojen, gelir seviyesi düşük alanları başta olmak üzere neredeyse her ülkesinde çeşitli seviyelerde faaliyet göstermektedir. Bölgede radikal örgütlerin taban bulmasının en önemli nedeni çok sesli demokratik yapıların oluşturulamamış olması nedeniyle ortaya çıkan muhalefet boşluğu olarak gösterilebilir. Şiddet içeren eylemleri kullanmayı reddeden ama son tahlilde Orta Asyada birleşik bir İslam devleti kurmayı amaçlayan Hizb-ut Tahrir

bu anlamda en dikkat çekici örgüt haline gelmiştir. Aslında Suudi Arabistan ve Ürdünde 1950ler de kurulmuştur. Hizb-ut Tahrir A□□ yapısı piramit şeklinde oluşturulmuştur. Her basamak 5-6 kişiden oluşan gruplardan oluşmaktadır. Hizb-ut Tahririn kurucularına göre, bu şekil başarısızlığa uğrama olasılığını minimuma düşürmektedir. Hizb-ut Tahrir Orta Asya ülkeleri içerisinde □□□□□□□□ά□ A kurmak amacına yönelik 3 çeşit faaliyet sürdürmektedir. 1)Gizli Faaliyetler: Hizb-ut Tahrire gençler üyelerin seçilmesi, gizli eğitimlerin verilmesi; devlet kadrolarına gizlice sokulmaları. 2)Örgütü açık bir şekilde tanıtma: Bildiriler dağıtmak, gösteriler düzenleme, toplu çağrılarda bulunmak. 3)Devrim yoluyla iktidarı ele geçirmek: Anayasal yapıyı değiştirerek, Şeriat temelli bir □□□□□□□□□ A kurmak. Hizb ut-Tahrir ideolojisini İslam olarak belirlemiş bir □□□□□□ parti A olduğu iddiasındadır. Orta Asyanın tamamına yayılan fakat özellikle Fergana vadisi, Kırgızistan ve Tacikistanda etkisini hissettiren örgüt, son dönemde Orta Asya devletleri açısından korkulu rüya haline gelmiştir. Çeşitli dini yayınlar hazırlayana, yiyecek, giyecek yardımları sağlayan hatta maddi kaynak yaratan örgüt, Orta Asyada taraftarlarına kurmayı vaad ettiği hilafet rejiminin □□□□□ bir sosyal model A sunduğunu göstermeye çalışmaktadır. Bölgede son dönemde yaşanan hareketlilik dikkatle takip edildiğinde Hizb-ut Tahrir ve diğer □□□□□□□ unsurlara A karşı etkin mücadele özellikle Tacikistanda mevcut faaliyetleri daha da görünür kılmıştır. Tacikistanda 2009 yılında radikal dini suçlara ilişkin yapılan tutuklama sayısı 37 iken 2010 yılında bu rakamın 158e yükseldiği görülmektedir. Tacik halkı arasında da rahatsızlıklara neden olan cami kapatma olaylarını, yönetimin sakal yasağı ile tırmanmış ve gerilimin artmasına sebep olmuştur. Ayrıca camii imamlarının dini bilgilerinin sınanacağı ve gerekli hallerde eğitime tabi tutulacakları iddiası dini kesim tarafından □□□□□ din A oluşturulma çalışmaları şeklinde algılanmaktadır. Devlet Başkanı İmamali Rahmanın Tacik halkına, yurt dışında dini kurumlarda ve medreselerde eğitim gören çocuklarını geri çağırmalarına yönelik çağrısı, radikal İslamın dış kaynaklı yönlendirmelere dayandırıldığına dair inancının açık bir göstergesi olarak algılanabilir. Tüm bu gelişmeler baktığımızda Orta Asya bölgesinde Tacikistanın kırılgan durumunun yarattığı psikolojik baskı açık şekilde görülmektedir. Sovyetler Birliğinin dağılması ve bağımsızlığını ilan etmesi ile birlikte bir iç savaşa sürüklenen Tacikistan bu tür bir deneyimi bir daha yaşamak istememektedir. Zira söz konusu dönem □□□□□□□ dini teröristler A olarak nitelenen gruplarla masaya oturularak bir anlaşma sağlanması sayesinde altlatılabilmiştir. Bir başka ifade ile teröristler olarak tanımlanan gruplar siyaset sahnesine çekilmiş, onlara siyasette rol biçilmeye çalışılmıştır. Buna ek olarak Tacikistanın Rusyanın askeri himayesine girmesi de aynı döneme denk gelir. Tacikistanda geçtiğimiz aylarda yaşanan askeri araca saldırı, ülkede iç savaş günlerinin hatırlanmasına neden olmuştur. Tacik yönetimin bu sendromun etkisi ile radikal dini gruplara yönelik baskıları artırması anlaşılabilir bir durumken, bu baskının sıradan Müslüman vatandaşlar üzerinde yaratacağı etkinin de hesap edilmesi gerekmektedir. Zira Tacikistanın hem siyasal hem sosyo-ekonomik olarak ikinci bir kutuplaşmayı kaldırma lüksü bulunmamaktadır.

About the author:

Bilinmeyen Yazar

To cite this article: -. 2026. "TACİKİSTAN VE HİZB-UT TAHRİR FAALİYETLERİ-Gökçen EKİCİ." Center For Eurasian Studies (AVİM), Blog No.2011 / 6. February 06. Accessed November 20, 2026. https://avimbulten.org/public/Blog/TACIKISTAN-VE-HIZB-UT-TAHRIR-FAALIYETLERI-Gokcen-EKICI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır